

Cu il publicum sa da nuot...

... ei la producziun da teater «bagat» ina sorpresa fascinonta

DA SUSI BEARTH / ANR

■ **Cun sia emprema producziun da teater va l'uniun «bagat» en stanza da scola. La premiera dil toc «ils bandits» han ils acturs Roman Weishaupt e David Flepp dau la gieviga vargada ella scola Lachen a Cuera.** Ver 20 scolars sesan entuorn ils pults ella stanza dalla quarta classe ella scola Lachen e spetgan silla premiera. Denter els ein mo in buob ed ina buoba, ils auters ein memia gronds e memia vegls per seser sillas sutgans pintgas da lenn. Tuts miran entuorn; silla tabla da preit, sils malegts, sils placats d'amulains e sigl esch. Igl ei las org ed ei schabegia nuot – il scolast maunча ed ils «scolars carschi» patarlan e rian. Enzanua va ina sirena e tuttenina sesarva igl esch ed in um entra dabot en stanza da scola e sezuppa davos igl esch. Tut surprius percorscha el ch'el ei en ina stanza da scola – en in maun tegn el in scarnuz cun bischutaria, en l'auter ina chista d'uaffens. Dalla nervusadai ha igl installatur perfin embildau siu num e mo plaunsiu seprenta el sco Peider – ach Gion. Igl installatur sa buca tgei pegliar a mauns culs scolars e la spina che piarda vegn sco clamada. Gion semetta vid la lavur e tegn in pign referat davart il spargnar aua. Puspei ina sirena, danovamein sesarva igl esch e Peider entra.

Surpresa

Plaunet intervegnan ils scolars che Peider e Gion han nezegiau – senza nauschas intenziuns – ina schanza ch’ei sepurschida ad els durant la lavur. Durant ch’els repara-

**Roman Weishaupt
(sin peis) e David
Flepp giogan teater
en stanza da scola.
La foto muossa «ils
bandits» a caschun
dalla premiera ella
casa da scola
Lachen a Cuera.**

FOTO S. BEARTH

van ina lingua d'aua en ina combra d'in enconuschent hotel a Flem han els anflau in tesor aviert plein bischutaria. La calamitad ei gronda e la ventira aunc mai aschi datier. Ella panica engolan els tut las custeivladadas e scappan. Entras quei delict ein ils dus amigts en difficultads e ston declarar e segiustificar per lur situaziun. Entras giugs, striegn, canzuns e historias emprovan els da gudignar la simpatia dil publicum. Cun excepziun d'in buobet che riadina puspei da tut cor rest'ei plitost quiet els bauns da scola. Quei ha denton buca da far culs acturs – els giojan lur rollas a moda perschuadenta e professionala. Plitost

cul publicum – mo era lez s'empo da nuot. «Ils bandits ei in teater per la stanza da scola – il publicum ideal ein scholars dalla secunda tochen tschunavla classa», ha *Roman Weishaupt* declarau sunter la presentaziun e detg ch'ei hagian gia giugau avonmiezdi per scholars dalla scola Lachen.

Sfida, tema ed improvvisazioni

Midar la stanza da scola en ina tribuna ei ina nova fuorma da teater pil Grischun e la premiera ei era stada pils acturs, la reschissura *Claudia Carigiet* e la menadra da produenziun *Anne-Louise Joël* ina sfida ed in'experientscha nova. Els seigien sedu-

mandai sch'ei funcziuni insumma e co ils
scolars vegnien a reagir. Ils affons – che sa-
vevan da nuot – han pegliau tema cu ils
bandits ein vegni en scola. La scolasta era
cun els ed aschia han ei sentiu ch'ei era en
uorden, han piers la tema e gudiu la moda
da raquinter historias dil tuttafarg nova per
els. «Ils affons eran incantai e fetg activs
ell'acziun ed el dialog», ha Roman Weis-
haupt detg. Els dalla grupp «bagat» sei-
gien sesmarvegliai con bein ch'ei hagi
funcziunau. Culs affons hagi ei giu num
improvisar ed ei seigi stau ina sfida da de-
cider sin tgei damondas e remarcas entrar
e sin tgeininas buc.

Pedagogia da teater

A moda ruffinada e cun tuts mieds emprovan Peider e Gion da perschader e gudinarg la simpatia dils affons. Sco da far termagols veginan ils scolars involvai ellas historias dils dus amigts, davanent cumplizs ni traditurs – tut tenor lur tenuta. Els astgan prender posiziun e prender partida tochen ch'ils dus bandits scappan puspei. L'accziun dil «bagat» ei denton buca a fin. L'inscenaziun vegn numnadamein cunpleta d'ina purschida pedagogic-teatrala che cuoza ina lecziun ed empermetta a tuts participai da s'occupar pli intensivamein ed a moda ludica culla tematica. L'organizaziun da teater professiunala «bagat – produczziun da teater» vu tiel publicum. «Nies publicum ein affons ni famiglias, mo la tribuna sto buc adina esser ina stanza da scola», ha Roman Weishaupt declarau. Quei sappi era esser in tschaler da schurmetg, in clavau ni in'otra localitad. La miseria da buca haver in atgna tribuna seigi denton nuota dispet in disavantatg en in cantun cun tontas valladas. Lungarg da tribuna ei rumantsch grischun. Tier Roman Weishaupt e *David Flepp* tuna quei gnanc artificial, mokein empau sco sch'ei havessen in niev mioden. «Nus lein sustener e promover il rumantsch grischun», declara igl actur ina finamira dil «bagat».

Ussa va la grupp da teater «bagat» sin turnea cul toc «ils bandits». Da Trin tochen Duvin e Savognin vegnan els a visitar scolasts interessai al project da teater e pedagogia san s'annunziar e s'informar tier la menadra da producziun Anne-Louise Joël; anne-louise.joel@mail.dk.

Revista claustrala cun dabilia novas

■ (anr/gc) La revista dalla claustra e scola, la «Disentis», cumpeggia mintgamai in vast arcun d'informaziuns ed orientaziuns. Ei sa perquei adina mo se tractar da dar in schatz ordlunder. Il matg vargou ha il pievel grischun giu da votar davart l'iniziativa d'etica. Ils giuven socialistes vevan inoltrau quella cun la clara intenziun da dismetter l'instrucziun religiusa (ductrina) en scola. Il suveran ha denton refusau la proposta dalla ultraseniasta e sanenziunau il model 1:1 che preveda – sco cumpromiss – in'ura ad jamna etica ed ina religiuin. En la novissima ediziun dalla revista claustrala Disentis dilucidescha avat *Daniel Schönbächler* extendidamein la tematica etica e

religiun, sedada era en connex cun la discussiun davart la votaziun allegada. El fisscha zacons accents e considerescha quels ord diversas perspectivas. La scola claustrala sezza ei buca pertuccada da quella regulaziun. Sco instituziun privata sa ella sezza normar quets. Ed ei d'ala: Tgi che frequenta quella, ei obligaus vala a ducrina catolica u reformada. Dispensaus vegn negin.

Mutaziuns ed occurrenzas

Pader *Gregor Brazzerol* ha translocat siu profess (e da stabilitas loci) da Mustér sin la claustra benedictina a Fischingen (TG) e pader *Jean-Marie Frey* ha surpriu d'ereger e direger in center spiritual a Bad Wimpfen

ella vischinonza da Heilbronn on Tiaratudestga. – Ius en pensiun – suenter bunamein 35 onns – ei il cusunz claustral *Galus Giger*, da Curaglia. Sco successiva en piazza parziala ei *Antonella Wenzin-Solari*, Mustér, vegnida engaschada.

Duront la jamna da Tschuncheimas han ils avats dallas siat claustras da benedictins, ch'appartegnan alla congregaziun svizra, salvau a Mustér capetel. Ins ha deliberau ils rapports digl avat-preses, da diversas claustras e da gruppas da lavur. – Ei se-capescha ch'era la festividat da s. Placi 2009 passa revista sco l'exposiziun en claustra davart malets da devoziun e per cudschs da messa. Allegadas vegnan ulteriuras purschi-

das – sco la proxima vigelia per la giuven-
tetgna ed ils forums claustrals. Ins inter-
vegn ch'ei dat in project per formar da niev
la fontauna da s. Placi ed il sontget odem
Mustér. Ei va uss era per la finanziaziun. Ils
interessai han giu endamen tgei interpen-
der. A fatgs culturala e divers events en Sur-
selva vegn regurdau sco: la presentaziun dil
«Cavale dalla Greina» a Vrin ed era la recep-
ziun dalla Arena tectonica Sardaona el patri-
moni mundial da beins culturala dalla
Unesco da Tschuncheismas a Flem.

Scola ed anteriurs

Fatg menziun vegn dalla matura 2009, dalla festività da cumiau per maturants e ma-

turantas cun benedicziun e past avon che ir sin viadi a Gran Canaria. Per ils geniturs da scolaras e scholars dallas davosas classes ha ei dau in di special. La jamna da project en divers loghens ha confruntau cun differents temas. Era d'ina viseta all'opera a Turitg vegn relatau sco dalla partecipaziun obligatoria alla fiasta e processium da Songtircrest. L'emprema classa gimnasiala cumpeggia entuorn 35 scolaras e scholars. Las davosas paginas dalla revista claustrala fan usitada-mein menziun da sentupadas da classes da matura giubilaras, da success d'antieriurs en professiun e famiglia senza denton embliar da seregurdar dils defuncts dil davos meins.

reclama

CITROËN SCHENKT IHNEN FR. 2'000.–
KUMULIERBAR MIT DEN AKTUELLEN ANGEBOTEN

AUF DIE ERSTEN 90 FAHRZEUGE JEDER JUBILÄUMS-MODELLREIHE.

CRÉATIVE TECHNOLOGIE

CITROËN empfiehlt **TOTAL**

Bedingungen des Angebotes und Echtzeit-Zähler der noch verfügbaren Fahrzeuge unter **www.citroen.ch**